

Parlatorio, jakso 7

[musiikkia]

Elina Pyy: Tervetuloa kuuntelemaan Suomen Rooman-instituutin Parlatorio-podcastia. Minä olen Elina Pyy, instituutin tutkijalehtori, ja täällä aina joka kerta juttelen jonkun meidän instituutin piiriin kuuluvan alansa asiantuntijansa kanssa, kiinnostavista yhteyksistä menneisyyden ja nykypäivän välillä. Tänään mä juttelen Ville Hakasen kanssa, Ville on väitöskirjatutkija historian ja kulttuuriperinnön tohtoriohjelmassa Helsingin yliopistossa. Moi Ville!

Ville Hakanen: Terve, terve. Kiva olla täällä!

EP: Kiitos kun olet. Aloitetaan sillä millä aina, eli miksi olet täällä? Miten liityt Suomen Rooman-instituuttiin, tai millainen sun Villa Lante tausta on?

VH: No mä oon käynyt antiikintutkimuksen peruskurssin ja tieteellisen kurssin aikoinaan. Tieteellisen kurssin aikana muistaakseni sinutkin siellä ensimmäistä kertaa tapasin...

EP: Kyllä, 2013 oli tämä...

VH: Okei, mahtavaa siitä on jo niin pitkä aika! Ja tuota, sen jälkeen oon ollut säännöllisin väliajoin Roomassa, lähinnä niin kuin tieteellisten kirjastojen annin äärellä.

EP: Joo.

VH: Ja Villa Lante on kyllä niin kuin just nimenomaan tän Suomen antiikintutkimuksen, ja ylipäänsä Roomasta kiinnostuneen tutkimuksen yhteisön kannalta tosi hieno ja merkittävä paikka.

EP: Joo. No siis tänään me ollaan täällä puhumassa aiheesta, joka on mun sydäntä tosi lähellä. Puhutaan sukupuolesta ja väkivallasta, seksuaalisesta väkivallasta tai sukupuolitetusta väkivallasta antiikin mytologiassa, ja sit näitten myyttien myöhemmästä elämästä länsimaisessa kulttuurissa tai kulttuureissa. Ja tähän on siis tosiaan minulle tärkeä ja läheinen aihe koska tämä liittyy hyvin kiinteästi mun tutkimusprojektiin instituutissa, tai siis on mun projekti Suomen Rooman-instituutissa nyt. Eli mä tutkin seksuaalisen väkivallan narratiiveja, kuvaamista antiikin mytologiassa ja sit sitä että miten näitä myyttejä, tarinarakenteita on varioitu ja kirjoitettu uudestaan, sekä siellä kreikkalaisissa ja roomalaisissa antiikin lähteissä, että sitten tällä vuosituhanella kirjallisuudessa, TV- ja elokuva fiktiassa. Eli sen mun projektin ajatus on se, että mä en pelkästään tutki semmoista passiivista antiikin jälkivaikutusta, että kuinka antiikki on vaikuttanut nykypäivään. Toki sitäkin, mutta sit myös lisäksi sitä, että miten niitä myyttejä uudelleen kirjoittamalla, siis niille uusia merkityksiä antamalla joskus myöskin tuodaan sinne tarinaan sellaisia arvoja, ajatuksia, esimerkiksi just koskien vaikka kehollista itsemääräämisoikeutta, jotka olisivat olleet aika vieraita sille antiikin ympäristölle. Mä tykkään käyttää sellaista vertausta että kun uudelleen kirjoitetaan myyttiä, niin joskus pidetään ne laulun sanat, mutta muutetaan se melodia, ja toisinaan taas melodia pysyy, mut sanat muuttuu. Eli molempia tehdään kun on kyse seksuaalisen väkivallan narratiiveista, ja Ville taas puolestaan voi kertoa että miten tämä liittyy sun tutkimukseen, meillä on aina, tai siis hyvin pitkään mennyt tutkimusaiheet silleen kivasti rinnakkain, et meillä on ollut paljon keskusteltavaa.

VH: Niin siis, tämä on jännä että aihe on aika... tai on ehdottoman vakava ja karmea mutta sitä jotenkin niin kuin tässä kihisee innosta kun pääsee toisen siihen perehtyneen kanssa keskustelemaan, mutta siis mun väitöskirja, joka on tällä hetkellä esitarkastuksessa, käsittelee niin sanotusti eroottisten myyttien kuvia Rooman seinämaalauksissa, ja siinä mä pohdin sitä että millaisia samastumispintoja nämä myytit ja nämä kuvat erityisesti, niistä myyteistä on voinut tarjota antiikin roomalaisille katsojille. Ja mä lähdin liikkeelle tästä

Ganymeden myytistä, eli kahden miehen, ylijumala Juppiter ihastuu kauniiseen nuorukaiseen ja muuttaa muotonsa kotkaksi, ja kiittää ryöstämään tämän nuorukaisen itselleen omaksi juomanlaskijakseen ja kaikkien antiikin, tai suuren osan antiikin kirjallisuudesta mukaan myöskin omaksi rakastetukseen, ja erityisesti tämä eroottisen aspekti korostuu nyt näissä mun tutkimissa kuvissa, mutta sitten aika pian mä totesin että oikeastaan mä en näitä Ganymedesta esittäviä kuvia voi irrottaa yksittäistapauksina niistä kuvallisista kokonaisuuksista joihin ne sitoutuu näissä huonekoristeluisissa, ja niinpä mä oon päätynyt tarkastelemaan kaikkia näitä kuvia, ja niiden joukossa on siis muitakin myyttejä, jotka yleensä just on ikään kuin eroottisiksi luettavia. Ja millaisia nämä samastumispinnat nyt sitten näissä kuvissa antiikin katsojalle on? Mun näkemyksen mukaan, antiikissakin sukupuolen ja seksuaalisuuden normit on ollut hyvin tiukat, ja niinpä ne on rajannut aika vahvasti sitä että millaisia seksuaalisia rooleja antiikin ihminen on voinut pitää ikään kuin ymmärrettävänä, ja oman identiteettinsä kannalta mahdollisena. Ja parhaillaan mä itse asiassa oon vähän niin kuin tarttunut tämmöiseen haaveeseen, että mä kirjoittaisin tietokirjan antiikin taiteen vaikutuksesta Suomen taiteeseen, ja muun muassa just naisiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan kuvauksiin.

EP: Se kuulostaa siltä että sellaiselle kyllä olisi tilausta, ja siis kiinnostusta. Minä ostaisin ja lukisin, toivottavasti varmaan moni muukin!

VH: Jes, ainakin yksi!

EP: Mut siis se on hyvä vertailukohta, et kun mä käytän tosiaan itse pääasiassa kirjallista materiaalia, mitä antiikin lähteisiin tulee, niin mut sitten monet niistä myyteistä mitä mä tutkin kirjallisuudessa esiintyy myös sitten kuvallisina siellä sun materiaalissa esimerkiksi, ja just toi mitä sanoit, että ne seksuaalisiin rooleihin liitetty ajatusmaailma ja hierarkia vaikuttaa just siihen identifioitumiseen ja samaistumiseen siis myös, niin samahan esiintyy siellä kirjallisuuden puolella, eli tämä on hyvä ja jännittävä vertailu kohta katsoa molempia materiaaleja ja jutella niistä tässä yhdessä. Ihan alkuun meidän ehkä kannattaa puhua siitä mitä me aikaisemmin mietittiin, että tästä on niin vaikea puhua, niin miten me puhutaan siitä et mitä seksuaalinen väkivalta, tai sukupuolitettu väkivalta tarkoittaa antiikin kontekstissa ja mitä se tarkoittaa nykypäivässä, koska aina kun tehdään, kun puhutaan antiikin jälkivaikutuksesta vaikka, niin pitää ymmärtää ja tuoda esille se et ne on eri asioita, tietysti. Miten me ylipäätään voidaan lähestyä, sitä et mitä se on se seksuaalinen väkivalta antiikissa? Onko sitä edes olemassa? Onko sellaista kehollista itsemääräämisoikeutta olemassa kun mikä meille on nykyaikana jotenkin itsestään selvä lähtökohta tälle keskustelulle? Ja ehkä on hyvä tuoda esiin nyt tässäkin yhteydessä sitä että esimerkiksi kun me puhutaan "raiskauksesta", niin eihän antiikin kreikan tai latinan sanastossa edes ole sellaista termiä joka yks yhteen vastaisi sitä mitä me tarkoitetaan sillä nykypäivänä. Sit taas se kehollinen itsemääräämisoikeus, oli niin kiinteästi antiikissa sidoksissa ihmisen statukseen, vapaalla miehellä ideaalisti sellainen oli, monella muulla ei ollut. Ja sit jos sinulla ei ollut sitä, niin pystyttiinkö sinulle silti tekemään sitä väkivaltaa? Tottakai pystyttiin, mutta miten se ulkopuolinen maailma näki sen? Keneen se rikos kohdistui siinä tapauksessa? Ja mä usein käytän esimerkkinä sellaista hyvin itsestään selvää henkilöä, jolle antiikissa nyt sitten saattoi tehdä tietysti väkivaltaa, esimerkiksi vapaan perheen naimaton tytär niin hänen tietysti ideaalitapauksessa tuli pysyä koskemattomana avioliittoon asti, ja jos joku hänelle teki seksuaalista väkivaltaa sitä ennen, niin silloin se rikos pääasiallisesti kohdistui ehkä perhettä kohtaan, se vaaransi hänen avioliittomahdollisuudet, se oli loukkaus hänen perheen ikään kuin omistusoikeutta kohtaan, mutta hyvin vähän siinä hierarkiassa ainakin näissä meidän lähteissä näkyisi se, että mitä se tarkoitti sille hänen kokemukselleen, hänen kehollisen itsemääräämisoikeuden kokemukselle. Eli tosi vaikeita asioita. Ja tämä näkyy mun mielestä myös siinä, et kun mä oon kattonut näitä antiikin myyttejä, seksuaalisen väkivallan myyttejä, tosi monet niistä tarina rakenteista toistuu, ihan siis TV-elokuvafiktioissa nykyaikana, mutta se mikä ei toistu on tämmöinen hyvin tyypillinen myyttirakenne antiikissa joka sai tällä lailla niin kuin onnellisen lopun, seksuaalinen väkivalta. Eli joku jumala tai ihminen, sekaantuu johonkin henkilöön johon ei pitäisi sekaantua, ja se on aluksi hän säikähtää ja kauhistuu se on huono juttu, mutta sitten loppujen lopuksi "loppu hyvin kaikki hyvin", koska tälle uhrille järjestetään kuitenkin jotenkin niin kuin mainio avioliitto, joko hän pääsee jumalan puoliseksi jopa, tai sit hän saa oikein niin kuin

vaikutusvaltaisen rikkaan puolison maan päällä. Eli tällaiset tarinarakenteet kertoo siitä, et se raiskauksen pelko kulttuurisesti, hyvin voimakkaasti on ollut sidoksissa siihen pelkoon, et se vie statuksen, se vie mahdollisuudet elämässä. Ja tietenkään tällaista rakennetta ei meillä ei nykyaikana juuri näy, koska se on niin voimakkaasti ristiriidassa sen kanssa miten me määritellään seksuaalinen väkivalta.

VH: Joo, ja mua just nimenomaan ehkä kaikkein eniten kiinnostaa se että millä tavalla nämä yksilöt itse ovat voineet hahmottaa omaa paikkaansa tässä hyvin hierarkkisessa yhteisössä, ja mä ehkä lähestyn tätä aihetta just antiikin tämmöisen niin kuin ”minäkäsityksen” ja siihen liittyvien sukupuoli- ja seksuaalisuuden normien kautta. Eli tämä meidän nykypäivän aika yksilökeskeinen, tai vahvasti yksilökeskeinen, käsitys siitä että ”mitä on olla henkilö”, ”mitä on olla minä”, helposti siirtää näkökulman just tältä rakenteelliselta yhteisöntasolta yksilötasolle, jolla voidaan vaikka raiskauksen kohdalla ajautua pohtimaan jotain raiskaajan vääristynyttä seksuaali-identiteettiä, tai myöskin valitettavan usein myös tämän raiskatun haluja tai seksuaali-identiteettiä...

EP: Ja tämän on just se mihin keskustelu usein lipsahtaa joo.

VH: Jep, kun taas antiikissa tällainen ajatus ihmisestä yksilönä jonka identiteetti muodostuu niin kuin ensisijaisesti ”omien korvien välissä” on aika vieras, eli antiikissa ymmärrys siitä että mitä on olla ”tietty henkilö”, ”minä itse”, rakentui ennen kaikkea suhteessa tähän ympäröivään yhteisöön, ja ihminen määrittyi itselleenkin ennen kaikkea niin kuin muiden silmissä, ja näinpä sosiaalinen status ja oma itsekunnioitus ikään kuin kulkee käsi kädessä. Ja voi ajatella että antiikin identiteetin perustalla on tällainen pyrkimys saattaa käsitys itsestä vastaamaan mahdollisimman hyvin tätä yhteisön ihannetta, yhteisön toivetta siitä että mitä ihmiset ideaalitapauksessa olisi. Ja tämä antiikin ihmisihanne oli vahvasti miehinen, ja miehisuus puolestaan rakentui vahvasti suhteessa seksuaaliseen käyttäytymiseen joka sidottiin vallankäyttöön. Ja näinpä päästään tähän klassiseen kaavaan jossa ikään kuin penetointi, seksuaalinen penetointi tai sitten vaikkapa miekalla penetointi nähtiin vallankäyttönä tämän penetroidun osapuolen kustannuksella. Ja tällaiseen vahvasti yhteisön suhteen rakentuvaan identiteettiin kuuluva, tämmöinen niin kuin sisäistetty yhteisön kunnioituksen tavoittelu ja häpeän välttely, tarkoitti siis sitä että seksin osalta, antiikin ihminen joutui määrittelemään itseänsä suhteessa penetointiin. Ja vaikka penetroiduksi tuleminen kuulukin naisen ja orjan sosiaaliseen rooliin, niin sitä ei ikään kuin ollut sopivaa tavoitella, vaan pikemminkin välttää, vähän niin kuin ideaalitapauksessa olisi pystynyt välttämään naisen ja orjan sosiaalista roolia.

EP: Tämä ei siis tarkoita sitä että naisen olisi tullut aktiivisesti pyrkiä penetroimaan ei missään tapauksessa...

VH: Niin, mutta tavallaan kuin samaistumaan siihen pyrkimykseen olla tämmöinen, vastaamaan tätä miehistä ideaalia...

EP: Ainakin siellä korviensa välissä jos ei muuten...

VH: Jep. Ja tästä niin kun hyvä esimerkki, on esimerkiksi tämmöinen yhdessä näistä mun väitöskirjassa tarkastelemista taloista, Stabiaen huvila, niin sieltä sen palveluskunnan puolelta on löydetty runomuotoine kreikankielinen *graffito*, jossa sanotaan suurin piirtein näin että: ”jos kaunis nuorukainen ei anna penetroida itseänsä, hän ei itse sa kauniilta neidolta silloin kun sitä haluaisi”. Elikä tässä orjien, ja nimenomaan kreikankielisten orjien luettavaksi todennäköisesti ajatellussa, tai ainakin heidän luettavissaan ollessa *graffitossa*, oletetaan että tämä penetroitu osapuoli on vastahakoinen luopumaan tästä penetroimattomasta statuksestansa, ja oletusarvoisesti haluaa ikään kuin samastua siihen silloinkin kun häntä houkutteellaan luopumaan siitä tai suorastaan pakotetaan siihen...

EP: Tässä antamisen ja saamisen retoriikka on hyvin syvällä siellä...

VH: Kyllä. Ja sit tästä tavallaan johtuu se että antiikissa on koko ajan ihan selvä että raiskauksessa ei oo kyse vaan seksistä ja seksuaalisuudesta, vaan ennen kaikkea niin kuin häpeän tuottamisesta, vallankäytöstä, toisen ihmisarvon loukkaamisesta. Ja oikeastaan myöskin tähän niin kuin suostumukselliseen seksiin antiikissa liittyy

periaatteessa aina huoli tämmöisestä niin kuin sosiaalisesta statuksesta ja kunniaista, ja häpeästä, ja itse asiassa vaikka näiden ”minäkäsitysten” välillä onkin aika iso ero nykypäivän ja antiikin välillä, niin itse asiassa seksiin liittyvän kunnian ja häpeän ajatusten kautta löytyy myös aika selkeä semmoinen yhdistävä linkki nykypäivän ja antiikin välillä, ainakin niin kuin nykymiehen ja nykyhomomiehen näkökulmasta tämmöinen miehisen statuksen ja itsekunnioituksen sitominen penetroiintiin elää valitettavan vahvana tämmöisenä sisäistettynä mallina edelleen...

EP: Kyllä.

[musiikkia]

EP: Joskus tutkimuksessa puhutaan antiikissa, nimenomaan antiikin kontekstissa seksuaalisen väkivallan kohdalla, tällaisesta niin kuin ”sukupuoleen pakottamisesta” tai ”rooliin pakottamisesta”, että se on vallankäyttöä siinä suhteessa...

VH: Toi on mun mielestä aika hienon kuuloinen kuvaus aiheesta.

EP: Sukupuolitettu väkivalta tai seksuaalinen väkivaltahan on erittäin voimakkaasti läsnä, paitsi antiikin mytologiassa, antiikin kirjallisuudessa ja taiteessa, niin nykypäivän viihteessä, esimerkiksi TV- ja elokuvaviihteessä. Tiedetään kaikki jotka TV:tä katsellaan iltaisin tai elokuvia katsotaan, et se on usein jopa yliedustettuna, yliesitettyä siellä, ja tämä ilmiö ei toki oo kenellekään yllätys eikä vieras, ja tämä on saanut kritiikkiä viime vuosina journalisteilta ja mediatutkijoilta että miten tämmöisessä *mainstream*-TV-vihteessä tämmöisessä ruutuvihteessä niin se seksuaalinen väkivalta, sen lisäksi että sitä on valtavan paljon, niin usein sanon väitetään että on kritisoitu, et se ei joko palvele mitään narratiivista tarkoitusta, et se on vaan sellaista mehustelua ja mässäilyä, draamaa draaman vuoksi, tai sitten että jos se palvelee narratiivista tarkoitusta, niin sit se tarkoitus on usein selittää jonkun muun kun sen väkivallan kokijan, taustaa, luonnetta, toimintaa, ja usein juuri näiden miespäähenkilöiden eli ajatuksena on se että ”huomaattehan te kaikki katsojat nyt miten paha tämä mies on kun hän raiskaa naisia” tai ”huomaattehan te että tässä on tämmöinen traaginen sankari, hän toimii näin koska hänen tyttärensä on raiskattu” ja tällaista että se huomio ja se funktio siltä väkivallalta viedään siitä itse kokijasta jonnekin muualle, tämä on se kritiikki, ja tuota... tätä toki sitten monet nykytuotannot on myös pyrkineet aktiivisesti murtamaan, viemään huomion siihen kokijaan, mä tässä omassa tutkimuksessa otan esimerkkejä, muun muassa näistä HBO:n sarjoista *Jessica Jones* ja *The Handmaid's Tale*, saattaa olla monelle tuttu, jotka tekee sitä et se huomio pyritään viedään siihen kokijaan. Mutta tietenkin se on myös ihan selvää että se ei ole mikään *free ticket* et se uhrin kokemukseen keskittyminen, ja sit se tragedialla mässäily niin ei ne ole automaattisesti toisiansa poissulkevia. Mutta sit jos me katsotaan sitä antiikin visuaalista kulttuuria niin näetkö sä siellä tällaista vastaavaa ongelmaa, et sitä sukupuolitettua väkivaltaa on paljon, ja sen tarkoitus on vähän kyseenalainen, tai juuri se identifikaation kohde on vähän kyseenalainen?

VH: Osittain kyllä. Sanotaan näin, että lähtökohtaisesti tilanne on ehkä aika erilainen, jos nyt verrataan vaikka näihin lueteltuihin TV-sarjoihin, koska ainakin näissä mun tarkastelemissa kuvissa yleensä tosiaan on tämmöinen tilanne jossa jumala himoitsee kuolevaista, ja ottaa niin kun isännän, emännän oikeudella haluamansa jolloin tätä tapahtumaa ei yleensä esitetä mitenkään erityisen traagisena. Ja oikeastaan se mitä me nähdään näissä kuvissa, on yleensä aika tämmöinen niin kuin staattinen tilanne, jossa on selvä halun kohde ja selvä haluja, on halun objekti ja halun subjekti. Esimerkiksi Ganymedes nuorukainen, joka on siinä silleen lekottelee jossain nurmella, ja sitten kotka joka sitä katselee, joka nyt edustaa tätä Juppiteria. Tai sitten on kaunis Ariadne joka lekottelee jossain maisemassa, ja sitten on Dionysos joka häntä katselee jostain...

EP: Eli onko näin että, jos saan hetkeksi keskeyttää, että usein siinä ei esitetä sitä itse aktia, ryöstämistä, käsiksi käymistä, vaan tavallaan sitä edeltävä hetki tai viitataan siihen? Koska antiikin kirjallisuudessaakin on paljon tätä samaa, mitä itse asiassa nykyvihteessäkin, että vihjaillaan ja viittaillaan, sen sijaan että suoraan esitettäisi...

VH: Joo, ja siis varsinkin, erityisesti ehkä tämmöisessä niin kun, näistä mun tutkimista seinämaalaukskoristeluista sijoittuu yksityistaloihin, niin niissä ehkä tämmöinen kovin dramaattinen ryöstökohtaus olis voinut näyttäytyä tai tuntuakin vähän silleen...

EP: Oudolta...

VH: Oudolta, et mieluummin otetaan semmoisia kiiltokuvaversioita aiheesta. Ja näissä siis tosiaan suurimmassa osassa tämä halun kohde, on itse asiassa aika rauhallinen, ei vielä tiedä tulevasta tai sitten on mukautunut kohtaloonsa. Ja varsinaista seksiä ei nähdä, ja itse asiassa tämän niin kuin Ganymeden tapauksessa haluajakin on suorastaan eläimen hahmossa, eli ei inhimillinen. Mutta sitten toisaalta, jos lähdetään niin kun kattomaan sitä että kenen näkökulmasta tätä tapahtumaa niissä katsotaan, niin vaikka tämä halun kohde on niissä kyllä hyvinkin keskiössä, niin näkökulma on ensisijaisesti tämän haluajan. Eli just Ganymedes, Ariadne kuvataan tämmöisinä seksikkäinä, alasti, tämmöisissä suorastaan niin kun klassisissa *pin-up* -poseerauksissa, hyvin passiivisina, usein, hyvin usein jopa niin kuin unten mailla, eli tiedottomassa tilassa...

EP: Ja ajatellaan et se katsoja katsoo heitä, sen haluajan silmin...

VH: Kyllä, katsojalle selvästikin niin kuin pedataan tämmöistä kiihottavaa kokemusta, ja sitten kun näitä kuvia katsotaan vaikkapa jonkun tietyn huoneen seiiniä koristelevia kuvia kaikkia yhdessä, niin huomataan että ne just tavallaan yhteisvoimin rakentaa semmoista seksuaalisen halun problematisointia, johon just tämä katsoja siinä omassa, näitä *pin-up* -hahmoja katsovan positiossaansa joutuu osalliseksi. Esimerkiksi tämmöinen, näistä mun tarkastelemista kaikkein dramaattisin esittää Herkulesta ja Augea jossa siis Herkules on tämmöinen niin kun melkeinpä inhimillinen olento, joka sit ehkä selittää osittain sitä että tämä kohtaus on vähemmän idyllinen kuin näissä jumalaisissa halun kuvauksissa. Ja myöskin siis Augen eli uhrin... uhri on esitetty paljon niin kuin tunteikkaammin ja koko tilanne dramaattisemmin, mutta kun se rinnastetaan naapuriseinällä Dionysokseen ja Ariadneen, jossa haluaja eli Dionysos toljottaa tämmöistä tiedottomassa tilassa olevaa neitoa, niin yhteisvoimin tässä rakentuu nimenomaan sen haluajan näkökulma siihen keskiöön...

EP: Ne täydentää toisiaan.

VH: Kyllä. Sit kun vielä mietitään tätä "minäkäsitystä", identiteettiä mistä mä puhuin tuossa aikaisemmin, joka siis perustui pitkälti siihen yksilön omaan asemaan yhteisön silmissä, ja oli vahvasti sidoksissa tämän yksilön omaan seksuaaliseen asemaan ja seksiin liittyvään kunniaan ja häpeään, niin raiskaus jos joku tuottaa uhrille häpeää, se riistää myöskin tämmöisen toimijuuden, just tämän itsemääräämisoikeuden, mahdollisuuden tehdä itseään koskevia ratkaisuja. Näinpä siihen samaistuminen sotii aika vahvasti sitä vastaan mitä tiedetään tästä antiikin ihmisen minäkuvan rakentumisesta, jossa pyritään ylläpitämään semmoista ajatusta itsestään tämmöisenä linnakkeena. Ja näinpä mä ehdotan tässä väikkärissä, että itse asiassakin tällä katsojallakin olisi tämmöinen sisäänrakennettu pyrkimys samaistua uhrin, tai tämän halun kohteen sijaan, siihen ikään kuin vuoropuheluun yhteisön normien kanssa, jonka voi ajatella edeltäneen tämän haluajan tai raiskaajan, raiskauksen tapauksessa, väkivallantekijän toimintaa. Ja usein katsoja asetetaan vastaavaan tilanteeseen, jossa hän periaatteessa joutuu vähän niin kuin pohdiskelemaan sitä, että mitä minä haluajana itse asiassa olen, ja teen.

EP: Joo. Tämä on tuota suurelta osin mulle uutta, tai siis ei uutta koska mä oon lukenut sun tutkimusta aiemminkin, mutta mun oman asiantuntemuksen ulkopuolelta just tämä näihin visuaalisiin kuvauksiin liittyvä samaistuminen, identifikaatio, subjektiivisuus ja se on tosi kiinnostavaa kun vertaa sitä just noihin kirjallisiin lähteisiin. Et jos mä puhun niistä itse vähän, niin siellä taas sitten voimakkaasti se kokijan kokemus ja se että missä määrin lukija häneen ehkä samaistuu tai ei samaistu, niin riippuu siitä kirjallisuuden lajista tosi paljon siitä genrestä missä kirjoitetaan. Ja tottakai sitten myös ajasta ja paikasta jossa se teksti on syntynyt. Varhaisimmat lähteet mitä mä käytän on Homerista epiikkaa, eli Ilias ja Odyseeia, ja siellä usein se

seksuaalinen väkivalta, tai sukupuolitettu väkivalta, näyttäytyy sellaisena luonnollistettujen valtasuhteiden ilmentymänä, et se on sellainen asia joka määrittelee ihmisten ja jumalien välisiä suhteita, sit taas kansojen ja kaupunkien välisiä suhteita. Sit jos hypätään monta sataa vuotta eteenpäin, niin vaikka roomalaisessa legendaarisessa historiantekijöiden kirjoituksessa, varhaiskeisariajan proosassa, niin siellä se taas toimii voimakkaasti, seksuaalinen väkivalta ja tämä koko tematiikka, tällaisen niin kun poliittisen organismin, eli siis Rooman valtion, synnyn ja hajottamisen, kyseenalaistamisen, uudelleenjärjestäytymisen välineenä. Eli siellä on tällaisia tarinoita kuin *Sabiinitarten ryöstö*, varhaiset roomalaiset ryöstää naapurikansalta näiden naiset, jotta saavat rakennettua itselleen kansakunnan, että saavat lisääntyä. Sitten on Verginia ja Lucretia: Verginia on nuori tyttö, jonka isä surmaa hänet suojellakseen häntä täysin laittomalta seksuaaliselta väkivallalta; Lucretia taas on roomalainen ylimysnainen joka surmaa itsensä tultuaan raiskatuksi, ja nämä molemmat asiat käynnistää tällaisen yhteiskunnallisen mullistuksen, joka johtaa sitten rakenteelliseen uudistukseen ja lopulta parempiin aikoihin. Eli nämä on kaikki, homeerisen epiikan ja sit taas vaikka Liviuksen roomalaisen historiantekijöiden välillä, on yli puoli vuosisataa [oik. vuosituhatta] eroa, eli tottakai nämä kumpuaa omista kulttuurisista lähtökohdistaan, ja sen takia se palvelee eri tarkoituksia, se tarkoittaa eri asioita, siis se seksuaalinen väkivalta ja se teema siellä, se myös vaikuttaa tosi paljon siihen että miten sitä uhrin tai kokijan kokemusta joko kuvataan tai ei kuvata. Ja sit sama ero noissa kirjallisuuden genreissä, että Livius ja Ovidius on aikalaisia suunnilleen, siitä Augustuksen ajan, eli ihan keisariajan alusta, mutta heidän tapansa kuvata näitä asioita ja kuvata sitä uhrin kokemusta on hyvin erilainen. Että Ovidiuksella taas sitten hänen *Metamorfooseissaan* niin se on silleen jatkuvan muutoksen katalyytti se seksuaalinen väkivalta. Mutta siis mä korostan tätä myös senkin takia, että vaikka tämä liittyy tuohon mitä sä aiemmin sanoit, niin tämä on myöskin hyvä pointti nostaa esiin, että usein kun tutkitaan antiikin jälkivaikutusta, niin sitä itse antiikin lähdeä pidetään sellaisena koskemattomana, kanonisena alkupisteenä, jota sitten myöhemmin aikoina, moderneina aikoina, uudelleen kirjoitetaan. Mutta oikeastaan mun mielestä on tärkeää huomata että ihan niin kuin nämä antiikin lähteetkin on jo itsessään myytin uudelleen kirjoittamista omista lähtökohdistaan, et nämä tarinat on olleet olemassa jo kauan ennen kun ne on laitettu paperille, ja se miten ne laitetaan paperille niin kertoo jotain siitä ympäröivästä kulttuurista ja ajatusmaailmasta.

VH: Mua kiinnostaa, et onko sulla tämmöistä näkökulmaa, tai näkemystä jonka mä oon kuvitellut ainakin saaneeni, että usein, kuitenkin jos kirjoissa teksteissä esitetään uhri, tai halutaan esittää uhri ikään kuin tämmöisenä hyveellisenä, esimerkiksi henkilönä, niin hän niin kuin siellä pyrkii vahvasti ensinnäkin puolustamaan itseänsä ja pitämään itsestään just yllä tämmöistä... penetraatio raiskausmerkityksessä jälleen rinnastuu tähän sotilaalliseen penetraatioon, jossa siis uhri voi olla hyvinkin uljas pyrkien kuitenkin koko ajan siihen, että ei olisi tämmöinen uhrin asemassa.

EP: Joo, kyllä on. Ja esimerkiksi tämä Lucretian tarina on tosi hyvä esimerkki tästä että Lucretia, tämä roomalainen ylimysnainen, sen jälkeen kun hän tuli raiskatuksi, niin hänän penetraatio itsensä sillä tikarilla, sitten tavallaan niin kuin luoden itselleen sitä penetroidun roolia, vahvistaen sitä, mutta kuitenkin olemalla samalla aktiivinen toimija siinä...

VH: Niin, aivan että hän niin kuin ottaa itse myöskin sen silleen niin kuin...

EP: Käsiinsä...

VH: Niin "minä tässä olen myöskin tämä niin kuin penetraatio".

EP: Kyllä. Mutta tässäkin näkyy se genren ero, että sit taas Ovidiuksella niin siellä taas on sitä draamalla mehustelua, et siellä sitten nämä uhrin usein juoksee pakoon sydän läpättäen, ja siinä on ehkä vähemmän sellaista arvokkuutta kun mitä historian kirjoituksen puolella monesti...

VH: Kuitenkin juoksee pakoon ja...

EP: Ei aina toki, mutta sitä on siellä.

VH: Joo. Sit jos puhutaan siitä millä tavalla meidän nykypäivän tutkijoina tulisi lähestyä seksuaalisen väkivallan kuvauksia antiikin, tai sanotaan vaikka antiikista vaikuttuneen tuoreemman taiteen kuvauksissa, niin mun mielestä olisi tärkeää, että me ei lähdetäisi väistämään tätä väkivallan ikään kuin sitä ilmitasoa, ja väistettäisi sitä pohtimalla pelkäämään sitä että mitä se näissä myyteissä just symboloi, tai että mihin näissä joissain tietyissä teksteissä sillä niin kuin raiskauksella tai seksuaalisella väkivallalla pyritään...

EP: Se on ilman muuta hyvä pointti, joo, kyllä.

VH: Et sukupuoli ja seksuaalinormiston ottaminen, ja niiden historiallisen kontekstin tarkasteluun ottaminen osaksi tätä seksuaalisen väkivallan esitysten tutkimista olisi tosi tärkeitä, et tavallaan sitä millaista kuvaa sukupuolesta ja sukupuolierosta, ja seksuaalisesta käyttäytymisestä tämä joku tietty taiteessa tai kirjallisuudessa esitetty tarina tuottaa ja toistaa. Ja tällä tavalla me päästään myöskin käsiksi siihen että miten se sukupuolen, seksuaalisuuden teema keskustelee nykypäivän sukupuolen, seksuaalisuuden teeman kanssa.

EP: Joo, toi on tosi hyvä huomio. Hirveen helposti se menee siihen, että katsotaan jotain antiikin tekstiä vaikka niin että "no mutta eihän tässä ole sitä raiskauksesta kyse, sehän tarkoittaa tässä sitä ja sitä". Joo, mutta se on siellä kuitenkin, se on tapa kertoa niitä asioita.

VH: Just näin, ja nyt sitten varsinkin jos niin kuin tullaan vähän lähemmäs nykypäivää, vähän lähemmäs populääriä suomalaista keskustelua, niin esimerkiksi mun mielestä on, tai mua ärsyttää se, että miten suomalaisessa mediassa, silloin kun *Me Too* –kohu oli, tai *Me Too* –liike, oli käynnistynyt niin rakennettiin tämmöistä vastakkain asettelua ja kohua Gallen-Kallelan Aino-tarua esittävän maalauksen kanssa, jossa kyseessä oli tämmöinen kamppailun rakentaminen aina kasvottomaksi jäävien kirjoittelijoiden ja sitten museon välille, jossa siis museo puolustaa tämän teoksen esilläoloa, ja sen suorastaan paikkaa suomalaisessa taidehistorian kaanonissa tällaisia niin kun historiantajuttomia kiihkoilijoita vastaan. Noh...

EP: Muistan tämän keskustelun...

VH: Joo, siitä ei oo kovinkaan, tai siitä on pari vuotta aikaa. Mun näkökulmasta, kun katsoo tätä Gallen-Kallelan maalauksen ilmiä, niin jos sitä maalausta nyt vertaa vaikkapa Berninin *Apollo ja Dafne* -marmoriveistokseen, kuuluisaan itse asiassa Roomassa sijaitsevaan taideteokseen, niin on ihan päivänselvää että tämä Aino-taru liittyy tähän niin sanotun länsimaisen taiteen kaanonin raiskauskuvaston pitkään jatkumoon.

EP: Aivan selvästi.

VH: Ja tässä tapauksessa tämän historiallisen kontekstin, meidän pitäisi pyrkiä suurelle yleisölle avaamaan, ja sen pitäisi tarkoittaa jotain muutakin kuin sitä että puhutaan jostain symbolisesta tasosta, tai selitetään tämä raiskaus ikään kuin olemattomaksi sen kirjallisella kontekstilla, joka nyt tässä Ainon tapauksessa on se että vedotaan tähän *Kalevalan* tekstiin ja sen todelliseen merkitykseen, että mitä se siellä tarkoittaa. Tai sitten että puhutaan jostain tämän teoksen tehneen taiteilijayksilön henkilökohtaisista ratkaisuksista. Eli tämän historiallisen kontekstin täytyisi tarkoittaa myös sitä että pohditaan sukupuolittunutta väkivaltaa, sukupuolen tuottamista, sitä esittämällä...

EP: Sen kuvakieltä, sen traditioita...

VH: Joo, sit niin kuin totta kai pohditaan niitä useimmiten sen teoksen syntyajankohdan näkökulmasta, mutta et sillä tavalla ne tuodaan ikään kuin myöskin nyky-yleisön vastaavia teemoja koskevan pohdinnan kanssa vertailukelpoiseksi, ja sen niin kuin keskustelukumppaniksi.

[musiikkia]

EP: Mä ajattelin että vois tässä vaiheessa ottaa muutaman esimerkin, koska se ehkä tuo vähän konkretiaa. Sä kuvasitkin tuossa jo, tai kerroit Ganymedes-tarusta, sä kerroit Augesta, niin mä ajattelin että mä voisin kertoa

muutaman esimerkin niistä myyteistä jotka erityisesti mielestäni näkyy yhä meidän ajassa, joita uudelleen kirjoitetaan meidän ajassa kulttuurisissa teksteissä, koska tällaiset varmaan tekee vähän kiinnostavammaksi tämän keskustelun, jos pystyy antamaan esimerkkejä. Eli, sellaiset antiikin myytit, jotka mun mielestä kaikkein vahvimmin on olleet läsnä, no: Dafne ja Apollo tietysti, on ehkä semmoinen kaikkein eniten länsimaisessa kirjallisuudessa ja taiteessa varioitu myytti. Dafne on nymfi, jota Apollo yrittää napata kiinni, jota hän himoitsee, jota hän haluaa ja hän yrittää saada kiinni, mutta ei saa, koska Dafne juoksee pakoon tosiaan sydän läpättäen ja muuttuu laakeripuuksi ja hänestä tulee sitten, siitä laakeripuusta tulee Apollon pyhä puu sen jälkeen. Eli tässä on tällainen alkuperää selittävä myytti myöskin. Mutta Dafne-myytti on tosi kiinnostava sen takia, että sitä usein on käytetty myöhemmin, tai siis sehän on tällainen tarina jossa tosi selkeästi se väkivalta, tai sit se väkivallan pelko, aiheuttaa hyvin voimakkaita ruumiillisia, psykosomaattisia tuntemuksia ja oireita. Ja sit siihen liittyy myös se seksuaaliselle väkivallalle keskeinen teema elikkä häpeä, itsesyytökset, uhri kääntää usein sen ahdistuksen itseään ja omaa kehoaan vastaan, ja tästähän on tästä samasta troopista muita versioita antiikin mytologiassa. Esimerkiksi juuri tuo Lucretia, joka surmaa itsensä sen seksuaalisen väkivallan tuottaman häpeän takia, ja sitten on tällainen Kainis-Kaineus tarina, eli Kainis oli neito jonka muistaakseni Poseidon raiskasi? Joo kai, ja sit siitä traumatisoituneena hän pyytää jumalilta että hänet muutettaisiin mieheksi, että hän saisi miehen kehon, jotta vastaavaa ei enää ikinä vois tapahtua, vähän paradoksaalinen toive mutta kuitenkin. Siis tavallaan näissä näkyy se, että se ahdistus kohdistuu sitä omaa kehoaan vastaan, ja tätä usein toisinnetaan sellaisissa tarinoissa nykyään, nykykulttuurissa, nykykirjallisuudessa ja ruudulla jossa seksuaalinen väkivalta tai sen pelko aiheuttaa itsetuhoista käyttäytymistä se voi näkyä päihdeongelmina, syömishäiriöinä, kehonkuvan häiriöinä, kehon vieraaksi tuntemisena. Ja joskus näissä yhteyksissä viitataan eksplisiittisesti Dafneen, esimerkiksi 1989- luvulla Dafne ja Apollon oli suosittu tarina feminististen runoilijoiden keskuudessa. Joskus taas sitten ei, et se vaan häilyy siellä alla, pintatason alla se tarina.

VH: Just noissakin se mikä on kiinnostavaa, vaikka tässä just Kainis-Kaineus tarinassa, että se raiskauksen uhri pyrkii kuitenkin jotenkin ylläpitämään ja saamaan takaisin sitä menettämäänsä kunniaa nyt sitten vaikka just sillä tavalla, että vaihtaa suorastaan tähän miehuuden haarniskaan. Joka sekään ei suinkaan ollut siis penetraation, niin kuin esimerkiksi vaikka just Ganymeden myytti osoittaa, mut kuitenkin yrittää itsellensä ja yhteisölleen selittää sitä tavallaan omaa kunniaansa, niin kuin ottaa siitä jälleen niin kuin otteen.

EP: Joo, ja hänestä tulee varsin pätevä soturi, joka sitten niin kuin miekalla penetroi menemään muita, että just tällainen tarinan kaari siinä on... Se on kiinnostavaa. Sit toinen joka toistuu usein on Filomela. Filomela on nuori neito jonka hänen siskonsa aviomies Tereus raiskaa, hyvin väkivaltaisesti raiskaakin ja pitää vankina sen lisäksi pitkään, ja Tereus leikkaa Filomelan kielen irti, se on tämän tarinan se *gore punchline*, jotta hän ei pystyisi kertomaan siskolleen tästä tarinasta. Ja sitten hän kuitenkin löytää keinon kertoa, ja tämä johtaa sit näiden sisarusten Proknen ja Filomelan hyvin väkivaltaiseen kostoretkeen, jossa he surmaavat Proknen ja Tereuksen pojan, ja syöttävät hänet isälleen tämän tietämättä. Eli taas niin kuin antiikin mytologian verisimpiä ja raadollisimpia juttuja...

VH: Jota ei siis näissä taideteoksissa mulla ei tuu suoraan sanottuna yhtäkään esimerkkiä mieleen... Mikä ei tarkoita sitä ettei siellä vois ollakin, mutta epäilen että niissä on silleen tämä *gore*-taso vedetty siitä kuvauksesta aika kepeäksi...

EP: Joo, ja siis toki riippuu kirjallisuudessakin siitä että kuka kertoo tarinan, että miten yksityiskohtaisesti kerrotaan. Joo, ja mä oon usein miettinyt et millainenhan olisi Walt Disney versio tästä...

VH: Huhhuh...

EP: Mut siis niin, Filomelan tarinassa keskeistä on se, että se väkivalta jota uhri kokee, tai kokija kokee, niin se on tavallaan sanojen tavoittamattomissa, että siitä ei pysty puhumaan, siitä ei pysty kommunikoimaan, ja sen sijaan se trauma kanavoituu silmittömään väkivaltaan, tälle on ihan oma genrensä, *rape revenge* -genre.

Joka on aika problemaattinen, koska siinä voidaan sanoa että tavallaan siinä pyritään voimauttamaan sitä uhria, mutta sit taas tavallaan se tapa käsitellä asiaa on aika kyseenalainen. Joskus ehkä jopa voi nähdä että se silmitön väkivalta oikeuttaa tai perustelee sitä alkuperäistä rikosta, koska se ylittää sen siinä julmuudessaan ehkä jopa, tällaista kritiikkiä *rape revenge* -genre on saanut. Mut siis joo, usein nykykulttuurissa tämä näkyy tällä lailla niin kuin että siitä traumasta ei pysty puhumaan. Joskus se näkyy ihan siis tällaisena fyysisenä, tietoisena uhrin vaijennamisena, eli mä muistan just et esimerkiksi siellä *Handmaid's Tale*ssa, niin siellä on joltain näistä orjattarista, ei alkuperäisessä ei Atwoodin kirjassa, vaan siinä TV-versiossa, niin on leikattu kieli pois koska hän on puhunut isäntiään vastaan tai jotain, ja sit joiltakin on ommeltu jotenkin kirurgisesti suu kiinni tai jotain tällaista, et he eivät pystyisi puhumaan. Että tavallaan tämä Filomela trooppi puskee läpi sieltä. Niin sit mulla oli kolmas esimerkki vielä joka on hirveen kiinnostava, elikkä Pygmalion ja Galatea. Pygmalion oli tämä kuvanveistäjä, joka veisti itselleen täydellisen naisen, marmorista oletettavasti, koska miten se muuten olisi täydellinen...

VH: Hetkinen, taisi ainakin jossain versiossa olla norsunluusta...

EP: Oisko ollut norsunluusta, joo, no niin vielä parempi. Hän veisti itselleen täydellisen naisen, eli sen kanssa ja oletettavasti harrasti seksiä sen kanssa, ja tuota... sit häntä kuitenkin alkoi häiritä se, et se nainen ei ollut todellinen, ja se ei vastannut tähän. Ja Ovidiuksen versiossa ainakin, hän rukoilee Venusta, ja Venus muuttaa sen naisen, ja tämä Galatea nimi on annettu jossain myöhemmässä yhteydessä. Venus muuttaa Galateian oikeaksi lihaksi ja vereksi, lihaa ja verta olevaksi naiseksi, muistaakseni juuri sillä hetkellä kun he ovat siinä syleilemässä, yhtäkkiä se eloton objekti tulee tietoiseksi itsestään ja tulee tietoiseksi siitä mitä hänelle tapahtuu. Ja tällaista varioidaan, siis mä pidän Galatea-tarun variointina kaikkia mitä nykyvihteessä vaikka on tällaiset keinotekoisesti luodut ihmisen jäljitelmät, on androideja, ja robotteja joihin sitten rakastutaan päätä pahkaa ja jotka jossain tapauksissa myöskin niin kuin vastaa siihen rakkauteen jollain tavalla, ja siinä tulee tosi kiinnostava kysymys siitä että keneen samaistutaan, kenellä on tietoisuus, miten tietoisuus ja halu liittyy toisiinsa, mut nämä kysymykset on mun mielestä jo läsnä siinä antiikin myytissä.

VH: Joo, toi on siis superkiinnostava toi Pygmalionin myytti myöskin semmoisena länsimaisessa taiteessa hirveen usein toistuvana metaforana taiteelliselle luomistyölle, ja taiteilijan pyrkimykselle. Ja just nimenomaan tässä metaforassa se taiteilija nähdään niin kuin miesyksilönä, jota ajaa tekemään taidetta tällainen hyvin vahvasti seksualisoitu tarve tavoittaa joku vahvasti feminiinisenä esitetty mystinen inspiraatio, tällainen feminiinisenä nähty taideteos, jonka sitten tämän seksuaalisoitu kanssakäyminen tämän inspiraation kanssa tuottaa. Ja tästä nyt tämän tyyppisestä Pygmalion-myytin varioinnista vois ajatella et Suomenkin taiteesta löytyy, jälleen kerran Gallen-Kallelan kautta esimerkkejä, tämä kuuluisa *Symposion*, jossa Suomen kultakauden kuuluisat taiteilijamiehet istuu ravintolassa ja saa tällaisen viinanhuuruisen näyn jostain naispuolisesta sfinksistä, joka näistä maalauksista on enimmäkseen rajattu ulkopuolelle, mutta joka edustaa just tällaista miehistä fantasiaa siitä että saisi luotua jonkun täydellisen vahvasti feminisoidun taideteoksen ja jopa tuotettua elämää. Se on kiehtovaa että miten se, itse asiassa tämä niin kuin elämää, tai tässä tulee vähän niin kuin tällainen yksisukuisen lisääntymisen fantasia, jossa myöskin tämä vastakkainen sukupuoli ja toiseus luodaan täysin ikään kuin sen miesyksilön toimesta ja pään sisällä...

EP: Kyllä, joo. Ja siitä seksuaalisesta väkivallasta, tai haluamisesta, tai tavoittelemisesta tulee tosiaan metafora, rinnakkaistaso sille luomistyölle...

VH: Jep. Ja itse asiassa näissä sit usein, tai ainakin näissä Gallen-Kallelan teoksissa myöskin *Conceptio artis* on niin kuin esimerkki jossa taiteilija, alaston mies, tavoittelee, väijyttää tällaista naispuolista sfinksia, niin niissä itse asiassa tämä niin kuin Pygmalionin unelma on ehkä se niin kuin keskiössä ja tämä lopputulos, eli mahdollinen naispuolinen taideteos niin vähän vähemmän faustilainen versio tästä.

EP: Onko Ganymedes tullut vastaan modernimmassa taiteessa sulle?

VH: Joo siihen tietenkin silmä herkistyy kun siihen on tässä tuota useampien vuosien ajan paneutunut. Yleensä nykytaiteessa, tai sanotaan sitten niin kuin 1900-luvun taiteessa, tällaiset Ganymedes-aiheet liittyy siihen että ratsastetaan tämän myytin symboliarvona tällaiseksi homoikonina, eli tämä mahdollinen seksuaalisen väkivallan taso tästä usein siinä vaiheessa siivotaan pois, vähän niin kuin se siivottiin antiikissäkin ja se ideaalin onnellinen lopputulos jossa Ganymedestä ja Juppiterista tulee rakastettuja, niin on sit tavallaan...

EP: Keskiössä...

VH: Keskiössä, tai sitten niin kuin siitä ollaan vahvasti tietoisia. Mutta sitten toisaalta Suomen taiteessa kuin 1900-luvulla on tällaisia kiinnostavia ehkä jopa vähän perifeerisiä, ja suorastaan niin kuin huvittavia Ganymedes-mukailmia, mä en tiedä että onko kuulijoista joku sattunut käymään elokuvateatteri *Capitolissa* joka jossain vaiheessa oli elokuvateatteri *Forum* silloin kun mä olin lapsi ja nuori, ja nykyään tunnetaan nimellä Apollo Live-Club, jos ei se oo tämän koronan myötä mennyt nurin...

EP: Tunnettiin ainakin, siinä Forumin pohjakerroksessa...

VH: Okei, siinä Forumin pohjakerroksessa, siellä on niin siis kuin upea, todennäköisesti, toivottavasti suojeltu elokuvateatterisisustus, johon kuuluu Toivo Vikstedtin maalamat kattomaalaukset, joissa nähdään tällaisia niin kuin antiikin usein klassisessa arkkitehtuurissa kattoa koristamaan valittuja aiheita, ja joilla saattaa olla joku yhteys esimerkiksi tähtikuvioihin ja siellä esiintyy siis muun muassa aivan selvästi esimerkiksi Europen ryöstö, eli nainen härän selässä. Mutta sen lisäksi siellä esiintyy myös aivan selkeä klassisen taiteen kanonisiin Ganymedes teoksiin viittaava kuva, jossa kotkan kynsissä onkin tällainen klassinen, normin mukaisesti eroottinen naishahmo, eli Ganymeden sukupuolta onkin nyt sitten tässä vuonna '28: kohan se oli valmistunut, niin on silleen nyt sitten suomalaisille vaihdettu...

EP: Eli se nuorukainen on sieltä häivytetty kokonaan..?

VH: Nuorukainen on sieltä häivytetty ja sen sijaan otettu tämä silleen enemmän tähän klassiseen neidon ryöstö -tematiikkaan soveltuva naishahmo...

EP: Heteronormatiivisempi kuvaus...

VH: Kyllä, ja tämä ei suinkaan oo ainoa tapaus itse asiassa tässä niin kuin 1980 -luvun lopulla Jarmo Mäkilä on tehnyt tällaisen teoksen jossa, niin kuin erittäinkin pornahtavasti, tai tällainen niin kuin amerikkalaisesta pornovihteestä otettu naishahmo, on niin kuin...

EP: Kotkan kynsissä...

VH: Kotkan kynsissä ja kotkan niin kuin alapuolella selvästi, niin kuin seksuaalisessa tilanteessa, ja myöskin Marjatta Tapiolalla joka on paljon 2000-luvun puolellakin pyöritellyt näitä antiikin aiheita, niin nähdään kotkan kynsissä tällainen klassisen eroottisen naishahmo ja itse asiassa tämän maalauksenkin nimi on *Myyttinen tarina...*

EP: Aivan...

VH: Mutta...

EP: Sitä antiikintutkija katsoo ja miettii että mikä tarina...

VH: Niin, ja miettii että niin kun mikä on tämä syy siihen että homoikonin paikalle on jälleen kerran saatu tällainen neitohahmo, joka rinnastuu suoraan tähän raiskaukuvaston jatkuvaan.

EP: Joo. No toi oli siis itse asiassa, tämä oli hauska, tai no, omituinen mutta kiinnostava kaneetti, ja itse asiassa musta tuntuu että se toimii ihan hyvin tässä meillä loppukaneettina koska meillä alkaa aika loppua, koska

tämä nyt on loistava esimerkki siitä mitä aikaisemmin sanoin, että tässä tapauksessa väittäisin että se melodia soi samana siellä mutta sanat on nyt vaihdettu tähän lauluun näissä tulkinnoissa... Eli hyvin eri tavalla ne myytit kulkee ajasta toiseen, ja niiden merkitykset muuttuu ajasta toiseen...

VH: Ja sit kuitenkin hyvin samalla tavalla...

EP: Joo, kiitos Ville tästä keskustelusta, jatketaan sitä varmaan nauhoitusten ulkopuolella koska tämä on niin hurjan kiinnostavaa, toivottavasti myös kuulijoista oli mukava kuunnella meitä.

VH: Kiitoksia paljon.

[musiikkia]

EP: Tämä oli Parlatorio-Podcast, Suomen Rooman Instituutin oma podcast joka löytyy Spotifysta, ja kaikista muista yleisimmistä podcast-palveluissa.